

การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของยามธูระเมหะร่วมกับยาเมทฟอร์มิน และยาเมทฟอร์มิน ในการลดระดับน้ำตาล
ในผู้ป่วยเบาหวานประเภทที่ 2 ของโรงพยาบาลแม่ลาว

นพ. วราชนันท์ ไชยกันทะ, พว. กฤติกา ขนประภา, นางพัชรี วรรณะ

งานคลินิกเบาหวานและงานแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลแม่ลาว

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา : โรคเบาหวานชนิดที่ 2 เป็นปัญหาที่สำคัญของโรงพยาบาล เนื่องจากรักษา
ยาก ก่อให้เกิดภาวะแทรกซ้อนซึ่งทำให้เสียชีวิต หรือพิการก่อนวัยอันควร ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย โรงพยาบาล
แม่ลาวตระหนักถึงปัญหาและต้องการที่จะบูรณาการการรักษาเข้ากับการแพทย์แผนไทย เพื่อรักษาผู้ป่วยแบบองค์รวม
โดยได้รับความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ในการจัดทำตำรับยาและเก็บข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาผลของตำรับยามธูระเมหะบรรจุแคปซูล และเพื่อยืนยันประสิทธิภาพตำรับยามธูระเมหะตาม
ข้อบ่งใช้ เมื่อใช้รักษาร่วมกับตำรับยาปัจจุบันได้แก่ยาเมทฟอร์มิน ในผู้ป่วยเบาหวานประเภทที่ 2 โรงพยาบาลแม่ลาว

วิธีการวิจัย : เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental research) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยอาสาสมัครที่ได้รับ
การวินิจฉัยว่าเป็นเบาหวานชนิดที่ 2 และรักษาที่โรงพยาบาลแม่ลาว 70 คน โดยได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง ตาม
เกณฑ์ที่กำหนด และแบ่งกลุ่มอาสาสมัครออกเป็น 2 กลุ่มโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยกลุ่ม
ทดลอง จะได้รับประทานยาตำรับยามธูระเมหะชนิดแคปซูล 3 เม็ด 3 เวลา ก่อนอาหาร (เช้า กลางวัน เย็น) ร่วมกับการ
รักษามาตรฐาน (ยาเมทฟอร์มิน 500-2000 มิลลิกรัม/วัน) เป็นเวลา 12 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุม จะรับประทานยา
เมทฟอร์มิน 500-2000 มิลลิกรัม/วัน เพียงอย่างเดียว การประเมินผล จะวัดจากค่าเฉลี่ยของ Fasting blood sugar ,
Hemoglobin A1C, BUN, Creatinine, AST , ALT, Lipid profile (Cholesterol, LDL, HDL, Triglyceride) ก่อนและ
หลังการรักษา และทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยวิธี Pair T-Test และ repeated analysis of variance
(ANOVA)

ผลการวิจัย : ในกลุ่มทดลองมีการลดลงของค่าเฉลี่ย FBS เทียบกับกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.018$)
เช่นเดียวกับกับค่าเฉลี่ย HbA1C ($P=0.032$) อีกทั้งในกลุ่มทดลองมีการลดลงของค่าเฉลี่ยระดับ Cholesterol เทียบกับ
กลุ่มควบคุม ($P=0.022$) และมีการเพิ่มขึ้นของค่าเฉลี่ยระดับ HDL อย่างมีนัยสำคัญ ($P=0.017$) ส่วนค่าเฉลี่ยอื่นๆ ได้แก่
BUN , Creatinine , AST , ALT, LDL, Triglyceride นั้นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P>0.05$)

สรุปผลการวิจัยและการนำไปใช้ : ตำรับยามธูระเมหะแบบแคปซูล สามารถใช้ควบคู่กับยาเมทฟอร์มิน 500-2000
มิลลิกรัม ในการลดระดับน้ำตาล ระดับน้ำตาลสะสมในเลือด อีกทั้งยังสามารถลดระดับ Cholesterol และเพิ่มค่า HDL
ได้ในผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยไม่มีผลข้างเคียงที่รุนแรง ในช่วงระยะเวลา 12 สัปดาห์
ในเบื้องต้นถือว่าการยืนยันถึงประสิทธิภาพของยา ทำให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของตำรับยาแผนไทยและ
เกิดการบูรณาการการรักษา ร่วมกับแพทย์แผนปัจจุบัน ส่วนการนำไปใช้อาจจะต้องศึกษาถึงประสิทธิภาพ สารออกฤทธิ์
และผลข้างเคียงในระยะยาวต่อไป ซึ่งถือเป็นโอกาสพัฒนาในภายภาคหน้า

คำสำคัญ : แพทย์แผนไทย, โรคเบาหวานชนิดที่ 2, ตำรับยามธูระเมหะ